

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME
NEZAPOSLENOSTI, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA
ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti je članak 2. stavak 4., a u vezi s člankom 57. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI
ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA**

Važeći Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti donesen je u Hrvatskome saboru 2. srpnja 2008. godine i objavljen je u Narodnim novinama, broj 80/08, te je dopunjen Zakonom o dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti 30. srpnja 2009. godine, koji je objavljen u Narodnim novinama, broj 94/09.

Tijekom primjene Zakona uočena je učestala potreba tumačenja odredbi o poslovima posredovanja za povremeni rad redovnih učenika u zemlji, a koje mogu uz odobrenje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva obavljati srednjoškolske ustanove ukoliko ispune propisane uvjete. Postojeća odredba nije precizno definirala za koje učenike srednjoškolska ustanova može obavljati poslove posredovanja odnosno da li po dobivenoj dozvoli može posredovati za cjelokupnu populaciju redovnih učenika ili samo za učenike koji su njeni polaznici redovnog obrazovanja. S obzirom na okolnost da su neke srednjoškolske ustanove u praksi obavljale poslove posredovanja iako same nisu imale niti jednog redovnog učenika u svojim obrazovnim programima ili su posredovale i za redovne učenike drugih srednjoškolskih ustanova koje su nekad bili i izrazito prostorno udaljeni, u cilju dodatne zaštite u pravilu maloljetnih redovnih učenika predlaže se izmjenom odredbe izrijekom propisati da srednjoškolska ustanova poslove posredovanja može obavljati samo za svoje redovne učenike.

Osim toga, nakon donošenja Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, usvojen je i novi Zakon o radu (Narodne novine, broj 149/09) kojim je u radno pravnom smislu bitno izmijenjen do tada postojeći institut "volonterskog rada". Naime, kako je u međuvremenu područje volonterskog rada uređeno posebnim propisom to je Zakon o radu, u slučajevima kada je stručni ispit ili radno iskustvo propisom utvrđeno kao uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta određenog zanimanja, zadržao mogućnost stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa. U tom smislu ovim se zakonskim prijedlogom ujedno predlaže i usklađivanje terminologije Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti sa Zakonom o radu.

Nakon višegodišnjeg uzastopnog gospodarskog rasta, rasta zaposlenosti i pada nezaposlenosti, krajem 2008. godine i tijekom 2009. godine, zbog jakog utjecaja globalne gospodarske i financijske krize, došlo je do negativnih makroekonomskih kretanja, zbog čega je i indeks stope rasta bruto domaćeg proizvoda tijekom 2009. godine bio nešto više od -5.

Takva ekonomska kretanja izravno su utjecala na gašenje radnih mjesta i nagli porast stope nezaposlenosti, zbog čega je Vlada Republike Hrvatske usvojila kratkoročne, srednjoročne i dugoročne mjere gospodarskog oporavka, kako bi se u vrijeme recesije spasio što veći broj radnih mjesta i očuvala socijalna i egzistencijalna sigurnost radnika i stanovništva. Krajem siječnja 2010. godine, u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje evidentirano je oko 260.000 nezaposlenih osoba koji su prethodno bili u radnom odnosu.

Stopa zaposlenosti u Hrvatskoj znatno je manja nego u Europskoj uniji, gdje iznosi 65,41%, a stopa nezaposlenosti je veća nego u Europskoj unije, gdje iznosi 7,1%. Osobito je zabrinjavajući relativni opseg dugotrajne nezaposlenosti. Udio nezaposlenih dulje od jedne godine u ukupnom broju registriranih nezaposlenih krajem 2009. godine iznosio je čak 44,3 posto. Podaci pokazuju da je dugotrajna nezaposlenost povezana s nižom razinom obrazovanosti i s višom životnom dobi.

Relativni opseg dugotrajne nezaposlenosti moguće je smanjivati obrazovnim mjerama aktivne politike zapošljavanja radi obnove, dopune ili promjene radnih znanja i vještina nezaposlenih osoba u cilju povećanja njihove zapošljivosti. Stoga se predlaže mogućnost značajnijeg poticanja sudjelovanja nezaposlenih osoba u obrazovnim mjerama, smanjenjem pune novčane naknade nakon određenog perioda, kako bi se nižom naknadom stimuliralo uključivanje u dodatno obrazovanje i radnu aktivaciju. Ovim se zakonskim prijedlogom predlaže da novčana naknada u prvih 90 dana iznosi 70%, a za preostalo vrijeme 35% osnovice koja se utvrđuje kao prosjek obračunate plaće, umanjen za doprinose za obvezna osiguranja ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa. Na ovaj bi način radnici iz prerađivačke industrije, čiji je priliv u nezaposlenost tijekom 2009. godine bio i najbrojniji, prema svojoj prosječnoj plaći od 6.618,00 kuna (osnovica je tada 5.294,00 kune) ostvarili novčanu naknadu u visini od 3.706,00 kuna u prvih 90 dana nezaposlenosti, te 1.853,00 kuna u preostalom periodu. Radnici koji bi u nezaposlenost ušli s minimalnom plaćom ostvarili bi u prvih 90 dana novčanu naknadu u visini od 1.575,84 kuna, a preostalo vrijeme 787,92 kuna, što bi u bitnom stimuliralo njihovo uključivanje u obrazovne aktivnosti. Naime, obzirom da je pretežiti broj tih nezaposlenih osoba ujedno i niže obrazovne razine, smanjenje naknade u drugom periodu stimulirao bi obrazovanje tijekom kojeg nezaposlena osoba ne prima novčanu naknadu već novčanu pomoć u visini neoporezive stipendije (sada 1.600 kuna) što je mnogo povoljnije i ujedno onemogućuje uključivanje nezaposlene osobe u područje sive ekonomije. Kako bi ovakav izračun naknade bio primjenjiv odmah po stupanju na snagu ovoga zakona istim se ujedno predlaže stavljanje van pravne snage Zakona o dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, broj 94/09) kojim je privremeno najviši iznos novačane naknade vezan uz institut minimalne plaće. Spomenutom dopunom je posredno gotovo izjednačen iznos novčanih naknada za sve nezaposlene osobe koje su ušle u nezaposlenost i ostvarile novčanu naknadu u drugoj polovini 2009. godine i tijekom 2010. godine.

S druge strane predlaže se mogućnost produženja prava na novčanu naknadu nakon pada u dugotrajnu nezaposlenost na vrijeme od jednog do četiri mjeseca na obrnuto proporcionalni način u odnosu na ostvareno vrijeme trajanja novčane naknade, kako bi se dodatno osigurao egzistencijalni minimum dugotrajno nezaposlenim osobama. Tako će pravo na produženje novčane naknade u dužem periodu ostvariti osobe koje su pale u dugotrajnu nezaposlenost, a novčanu naknadu su primale u kraćem trajanju.

Slijedom usvojenih srednjoročnih mjera gospodarskog oporavka Vlade Republike Hrvatske na području mirovinskog osiguranja, prilikom ovih predloženih izmjena nužno je voditi brigu i o promjenama koje će se slijedom izmjena mirovinskih propisa reflektirati na području tržišta rada. Predloženim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju postupno će se u prijelaznom razdoblju izjednačavati zakonska dob za stjecanje starosne mirovine i prijevremene starosne mirovine za žene, te će se većim faktorom umanjenja penalizirati odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu. Slijedom predloženog značajnijeg umanjenja ostvarene visine prijevremene mirovine, bez mogućnosti da se ista reizračuna nakon ispunjenja zakonske dobi za starosnu mirovinu, otvara pitanje mogućnosti ostanka na tržištu rada osoba koje su stekle uvjet za prijevremenu starosnu mirovinu, kao i pitanje zakonskih uvjeta za ostvarivanje prava na novčanu naknadu do zaposlenja, uređenu Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Obzirom da je ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja osobno pravo, zbog značajnijeg umanjenja visine prijevremene starosne mirovine, faktorom 0,34 za svaki nedostajući mjesec do zakonske dobi za starosnu mirovinu, više nije održivo sadašnje rješenje nemogućnosti prijave osobe koja je stekla uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu u evidenciju nezaposlenih odnosno njeno brisanje iz evidencije i gubitak prava na novčanu naknadu kada stekne uvjete za prijevremeno umirovljenje. Ukoliko se višim penaliziranjem prijevremenog umirovljenja želi postići duže zadržavanje osoba u svijetu rada, tada se tim osobama mora omogućiti i aktivno traženje posla putem svih usluga i aktivnosti koja pruža Hrvatski zavod za zapošljavanje odnosno mora im se omogućiti i prijava u evidenciju nezaposlenih i zadržavanje na tom tržištu rada do stjecanja uvjeta za punu starosnu mirovinu. Slijedom navedenog ovim se zakonskim prijedlogom predlaže brisanje sada propisanog razloga stečenih uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu kao prepreke za prijavu u evidenciju nezaposlenih osoba, kao i razloga za brisanje osobe iz evidencije i prestanka prava na novčanu naknadu.

Slijedom opisanog dužeg zadržavanja osoba na tržištu rada, spomenute promjene utjecat će i na povećanje broja nezaposlenih osoba koje će ostvarivati prava po osnovi nezaposlenosti u produženom trajanju do pet godina. Obzirom da podaci ukazuju na to da se slijedom stjecanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu godišnje u prosjeku briše iz evidencije nezaposlenih oko 7.000 osoba, to se može procijeniti da će od početka primjene predloženih izmjena broj nezaposlenih rasti aritmetičkom progresijom uvećavajući se svake godine za oko 7.000 nezaposlenih osoba više (prva godina 7.000, druga godina 14.000, treća godina 21.000, četvrta godina 28.000 i peta godina 35.000). Ocjenjujući pritom i podatak da je 57,3% osoba (odnosno 4.512 osoba), koje su iz evidencije nezaposlenih brisani zbog stečenih uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu, ujedno koristilo i pravo na novčanu naknadu do zaposlenja (tzv. "trajnu novčanu naknadu") nagli rast troškova produženja trajanja prava na novčanu naknadu do zaposlenja odnosno sada do stjecanja uvjeta za punu starosnu mirovinu prema sada propisanom uvjetu njenog stjecanja je fiskalno neodrživ. Naime, novčanu naknadu do zaposlenja prema sadašnjem zakonskom rješenju ostvaruje nezaposlena osoba koja je na radu provela više od 32 godine, a sadašnji podaci pokazuju da 54,4% sadašnjih korisnika novčane naknade do zaposlenja pripada dobnoj skupini do 54 godine života. Slijedom navedenog zadržavanje samo jednog uvjeta ostvarenog staža osiguranja značilo bi da osobe koje u nezaposlenost uđu i s manje od 50 godina života ostvare pravo na "trajnu novčanu naknadu" do 65 godine života odnosno punih 15 godina, što bi i dodatno destimuliralo njihovo uključivanje u mjere obrazovanja, radnu aktivaciju i zapošljavanje. Stoga se predlaže da pravo na novčanu naknadu do zaposlenja mogu steći nezaposlene osobe koje su na radu provele 32 godine, ali uz kumulativni uvjet da toj osobi nedostaje do 5 godina

do ispunjenja uvjeta dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Na ovaj se način novčanom naknadom do zaposlenje štite starije nezaposlene osobe, dok se nezaposleni mlađe dobi određenim trajanjem novčane naknade prema propisanim kriterijima stimuliraju na dodatno obrazovanje, radnu aktivaciju i zapošljavanje.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti sredstva za financiranje djelatnosti zapošljavanja osiguravaju se od doprinosa za zapošljavanje, kojeg za osiguranje u slučaju nezaposlenosti po stopi od 1,70 odnosno 1,60 posto uplaćuju poslodavci na plaće radnika. Za materijalno osiguranje za vrijeme nezaposlenosti u Državnom proračunu je na razdjelu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema iznesenim podacima za 2010. godinu planirano ukupno 1,18 milijardi kuna.

S obzirom na uvodno opisane predložene izmjene vezane uz duže zadržavanje osoba u svijetu rada i na tržištu rada, a sve do stjecanja uvjeta za punu starosnu mirovnu, za primjenu ovog zakonskog prijedloga potrebno je osigurati dodatna sredstva u slijedećih pet godina, a koja se mogu osigurati unutarjom preraspodjelom sredstava iz postignutih ušteda mirovinskih troškova, koji će se postići uvećanim umanjnjem visine prijevremenih mirovina, a kako je prikazano u nastavnoj tablici.

Godina	Rast broja nezaposlenih	Dodatni trošak novčanik naknada u mil. kn	Ušteda zbog umanjnja prijevremenih mirovina u mil. kn
2011.	7.000	9	17
2012.	14.000	18	51
2013.	21.000	27	88
2014.	28.000	36	128
2015.	35.000	45	170

Predložene izmjene vezane uz produženje prava na novčanu naknadu od jednog do četiri mjeseca fiskalo su neutralne, s obzirom da će se potrebna sredstva od oko 150 milijuna kuna osigurati ostvarenom uštedom na izmjeni visine novčane naknade u drugom periodu korištenja u visini od oko 180 milijuna kuna.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga zakona po hitnom postupku i njegova primjena od 1. listopada 2010. godine nalazi se u odredbi članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, a to su osobito opravdani državni razlozi, odnosno, da se u uvjetima gospodarske krize i njenog utjecaja na tržište rada u Republici Hrvatskoj, dosljedno, u cijelosti i u zadanim rokovima provede Program gospodarskog oporavka Vlade Republike Hrvatske, u cilju postizanja ušteda u javnim troškovima i usmjeravanje sredstava u fiskalnu konsolidaciju sustava, te održanje socijalne i egzistencijalne sigurnosti stanovništva.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA
ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI**

Članak 1.

U Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, br. 80/08 i 94/09), u članku 3. stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Iznimno od stavaka 2. i 3. ovoga članka srednjoškolska ustanova može obavljati samo poslove posredovanja za povremeni rad redovnih učenika te srednjoškolske ustanove u zemlji."

Članak 2.

U članku 10. podstavku 6. iza riječi: "rad" briše se zarez i dodaju riječi: "i korisnika obiteljske mirovine kojemu se ta mirovina ne isplaćuje,".

U podstavku 7. riječi: "prijevremenu starosnu mirovinu i" brišu se.

Članak 3.

U članku 17. stavku 1. podstavku 8. riječi: "prijevremenu starosnu mirovinu," brišu se, a iza riječi: "obiteljsku mirovinu" dodaju se riječi: "koja joj se isplaćuje".

U podstavku 10. riječi: "volonterski rad" zamjenjuju se riječima "stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa".

Članak 4.

U članku 42. stavku 1. broj: "50%" zamjenjuje se brojem: "35%".

Dosadašnji stavak 2. briše se.

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 2. riječi: "i 2." brišu se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 5.

U članku 43. stavku 1. broj: "50%" zamjenjuje se brojem: "35%".

Dosadašnji stavak 2. briše se.

Članak 6.

U članku 44. stavku 2. iza riječi: "godine" dodaju se riječi: "i kojoj nedostaje do 5 godina do ispunjenja uvjeta dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu".

Članak 7.

Iza članka 44. dodaje se članak 44.a koji glasi:

"Članak 44.a

(1) Trajanje prava na novčanu naknadu iz članka 44. stavka 1. ovoga Zakona može se produžiti nezaposlenoj osobi ako:

- 1) je u evidenciji Zavoda neprekidno više od 12 mjeseci i
- 2) u cijelosti je iskoristila utvrđeno pravo na novčanu naknadu.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka produžava se nezaposlenoj osobi u trajanju od:

- 1) 30 dana ako je iskoristila utvrđeno pravo na novčanu naknadu od 360 do 450 dana,
- 2) 60 dana ako je iskoristila utvrđeno pravo na novčanu naknadu od 270 do 330 dana,
- 3) 90 dana ako je iskoristila utvrđeno pravo na novčanu naknadu od 180 do 240 dana,
- 4) 120 dana ako je iskoristila utvrđeno pravo na novčanu naknadu od 90 do 150 dana.

(3) Visina produžene novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se u visini 35% od osnovice utvrđene prema odredbama članka 41. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, br. 80/08), a ne može biti viša od 35% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godinu prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

(4) Zahtjev za produženje prava na novčanu naknadu nezaposlena osoba može podnijeti u roku od 30 dana od dana nastupanja okolnosti vođenja u evidenciji Zavoda neprekidno više od 12 mjeseci.

(5) Nezaposlena osoba koja se vodi u evidenciji Zavoda neprekidno više od 12 mjeseci, a korisnik je prava na novčanu naknadu u trajanju dužem od 360 dana, zahtjev za produženje prava na novčanu naknadu može podnijeti u roku od 30 dana od dana isteka utvrđenog prava na novčanu naknadu iz članka 44. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, br. 80/08).

(6) Pravo na produženu novčanu naknadu iz stavka 1. ovoga članka prestaje nezaposlenoj osobi ako nastupe slučajevi iz članaka 47. i 48. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, br. 80/08) i ne može se nastaviti isplaćivati po prestanku okolnosti koja je dovela do prestanka."

Članak 8.

U članku 45. stavku 1. riječ: "volontiranja" zamjenjuje se riječima: "stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa".

Članak 9.

U članku 47. stavku 1. podstavku 7. riječi: "volonterskog rada" zamjenjuje se riječima: "stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa".

Članak 10.

U članku 48. stavku 1. podstavku 8. riječi: "prijevremenu starosnu mirovinu," brišu se, a iza riječi: "obiteljsku mirovinu" dodaju se riječi: "koja joj se isplaćuje".

Članak 11.

Pravo na produženu novčanu naknadu iz članka 7. ovoga Zakona može ostvariti nezaposlena osoba koja uvjete za ostvarivanje prava iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona ostvari nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 12.

Korisnicima prava za vrijeme nezaposlenosti koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ta prava ostvarili prema propisima o zapošljavanju koji su se primjenjivali do toga dana, osiguravaju se ta prava i nakon toga dana u istom opsegu do njihovog prestanka.

Članak 13.

(1) Zahtjevi za ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti podnijeti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema propisima koji su se primjenjivali do toga dana, ako ovim Zakonom određeno pravo nije uređeno na povoljniji način.

(2) Žalbeni postupci koji nisu pravomoćno dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 14.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, prestaje važiti Zakon o dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, broj 94/09).

Članak 15.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. listopada 2010. godine.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Tijekom primjene Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, br. 80/08) uočena je učestala potreba tumačenja odredbi o poslovima posredovanja za povremeni rad redovnih učenika u zemlji, a koje mogu uz odobrenje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva obavljati srednjoškolske ustanove ukoliko ispune propisane uvjete. Postojeća odredba nije precizno definirala za koje učenike srednjoškolska ustanova može obavljati poslove posredovanja odnosno da li po dobivenoj dozvoli može posredovati za cjelokupnu populaciju redovnih učenika ili samo za učenike koji su njeni polaznici redovnog obrazovanja. Obzirom na okolnost da su neke srednjoškolske ustanove u praksi obavljale poslove posredovanja iako same nisu imale niti jednog redovnog učenika u svojim obrazovnim programima ili su posredovale i za redovne učenike drugih srednjoškolskih ustanova koje su nekad bili i izrazito prostorno udaljeni, u cilju dodatne zaštite u pravilu maloljetnih redovnih učenika predlaže se izmjenom odredbe izrijekom propisati da srednjoškolska ustanova poslove posredovanja može obavljati samo za svoje redovne učenike.

Članci 2. i 3.

Slijedom predloženih izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju doći će do značajnijeg umanjenja ostvarene visine prijevremene mirovine, bez mogućnosti da se ista reizračuna nakon ispunjenja zakonske dobi za starosnu mirovinu, zbog čega više nije održivo sadašnje rješenje nemogućnosti prijave osobe koja je stekla uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu u evidenciju nezaposlenih kao i njeno brisanje iz evidencije nezaposlenih kada stekne uvjete za prijevremeno umirovljenje. Slijedom navedenog predlaže se brisanje sada propisanog razloga stečenih uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu kao prepreke za prijavu u evidenciju nezaposlenih osoba kao i njeno brisanje iz evidencije kada ostvari uvjete za prijevremeno umirovljenje. Također ovim se odredbama predlaže da se u evidenciju nezaposlenih mogu prijaviti i osobe koje su ostvarile pravo na obiteljsku mirovinu, ali im se ista ne isplaćuje, obzirom da se u praksi pojavljuju slučajevi da više nasljednika ostvari pravo na obiteljsku mirovinu, koja se ne isplaćuje svima razmjerno već samo jednom nasljedniku u manjem iznosu. Stoga nema razloga da se ostali korisnici obiteljske mirovine koji istu ne ostvaruju ne mogu prijaviti u evidenciju nezaposlenih osoba odnosno da se iz iste brišu samo po osnovi ostvarenog prava kojeg ujedno ne koriste.

Članak 4.

Ovom se odredbom predlaže da novčana naknada za preostalo vrijeme korištenja, odnosno nakon 90 dana iznosi 35% osnovice koja se utvrđuje kao prosjek obračunate plaće, umanjen za doprinose za obvezna osiguranja ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa, što je umanjenje dosadašnjeg postotka od 50%. To stoga što bi veliki broj radnika koji u nezaposlenost ulazi s minimalnom plaćom ostvario u prvih 90 dana novčanu naknadu u visini od 1.575,84 kuna, a preostalo vrijeme 787,92 kuna, što bi u bitnom stimuliralo njihovo uključivanje u obrazovne aktivnosti. Naime, obzirom da je pretežiti broj tih nezaposlenih osoba ujedno i niže obrazovne razine, smanjenje naknade u drugom periodu stimulirao bi obrazovanje tijekom kojeg nezaposlena osoba ne prima novčanu naknadu već novčanu pomoć u visini neoporezive stipendije (sada 1.600 kuna) što je mnogo povoljnije i ujedno onemogućuje uključivanje nezaposlene osobe u područje sive ekonomije.

Članak 5.

Ovom se odredbom predlaže usklađivanje visine najviše novčane naknade u drugom periodu korištenja s visinom naknade koja se u drugom periodu utvrđuje u odnosu na osnovicu iz ostvarene plaće na način da ista ne može biti i viša od 35% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godinu prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Članak 6.

Predlaže se da pravo na novčanu naknadu do zaposlenja mogu steći nezaposlene osobe koje su na radu provele 32 godine, ali uz kumulativni uvjet da toj osobi nedostaje do 5 godina do ispunjenja uvjeta dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Naime zbog dužeg zadržavanja osoba na tržištu rada te promjene utjecat će i na povećanje broja nezaposlenih osoba koje će ostvarivati prava po osnovi nezaposlenosti u produženom trajanju do pet godina. Naime, novčanu naknadu do zaposlenja prema sadašnjem zakonskom rješenju ostvaruje nezaposlena osoba koja je na radu provela više od 32 godine, a sadašnji podaci pokazuju da 54,4% sadašnjih korisnika novčane naknade do zaposlenja pripada dobnoj skupini do 54 godine života. Slijedom navedenog zadržavanje samo jednog uvjeta ostvarenog staža osiguranja značilo bi da osobe koje u nezaposlenost uđu i s manje od 50 godina života ostvare pravo na "trajnu novčanu naknadu" do 65 godine života, odnosno punih 15 godina, što bi i dodatno destimuliralo njihovo uključivanje u mjere obrazovanja, radnu aktivaciju i zapošljavanje. Na ovaj se način novčanom naknadom do zaposlenje štite starije nezaposlene osobe, dok se nezaposleni mlađe dobi određenim trajanje novčane naknade prema propisanim kriterijima stimuliraju na dodatno obrazovanje, radnu aktivaciju i zapošljavanje.

Članak 7.

Ovom se odredbom predlaže mogućnost produženja prava na novčanu naknadu nakon pada u dugotrajnu nezaposlenost na vrijeme od jednog do četiri mjeseca na obrnuto proporcionalni način u odnosu na ostvareno vrijeme trajanja novčane naknade, kako bi se dodatno osigurao egzistencijalni minimum dugotrajno nezaposlenim osobama. Tako će pravo na produženje novčane naknade u dužem periodu ostvariti osobe koje su pale u dugotrajnu nezaposlenost, a novčanu naknadu su primale u kraćem trajanju. Predložena odredba propisuje uvjete za ostvarenje prava na produženje novčane naknade kao i kriterije temeljem kojih se utvrđuje trajanje prava na produženu novčanu naknadu.

Članci 8. i 9.

Slijedom promjena zakonske terminologije novog Zakona o radu kojim je institut volonterskog rada zamijenjen institutom stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ovim se horizontalno usklađuje terminologija Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti sa Zakonom o radu obzirom da je područje volonterskog rada sada uređeno posebnim propisom.

Članak 10.

Slijedom prijedloga odredbi članaka 2. i 3. ovoga zakonskog prijedloga, ovom se odredbom omogućuje da nezaposlene osobe koje ostvaruju pravo na novčanu naknadu istu i nadalje primaju iako su stekle uvjet za prijevremenu starosnu mirovinu ili ostvarile obiteljsku mirovinu koja im se ne isplaćuje.

Članak 11.

Završna odredba kojom se propisuje da će pravo na produženu novčanu naknadu ostvariti nezaposlene osobe koje uvjete za produženje steknu nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članci 12.i 13.

Prijelazne i završne odredbe kojima se uređuje pitanje već ostvarenih prava do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i pitanje primjene mjerodavnog materijalnog prava u postupcima koji su u tijeku.

Članak 14.

Određuje se prestanak važenja Zakona o dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine, broj 94/09).

Članak 15.

Određuje se stupanje na snagu ovoga Zakona, usklađeno s izmjenama mirovinskih propisa.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 3.

(1) Djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona obavlja Zavod u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona, osim osiguranja za slučaj nezaposlenosti, mogu obavljati i pravne osobe kao trgovačka društva, a fizičke osobe kao samostalnu djelatnost.

(3) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona uz iste mogu obavljati samo djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mijenja.

(4) Iznimno od stavka 2. i 3. ovoga članka srednjoškolske ustanove mogu obavljati samo poslove posredovanja za povremeni rad redovnih učenika u zemlji.

(5) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka obavljaju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju za tražitelje zaposlenja bez naknade, te djeluju nepristrano u odnosu na tražitelje zaposlenja i poslodavce.

(6) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka dužne su podatke iz evidencije koju vode dostaviti ministarstvu nadležnom za rad.

(7) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na posredovanje pri zapošljavanju pomoraca koje je uređeno posebnim propisima.

Članak 10.

Nezaposlenom osobom u smislu ovoga Zakona smatra se osoba sposobna ili djelomično sposobna za rad, u dobi od 15 do 65 godina koja nije u radnom odnosu, aktivno traži posao i raspoloživa je za rad, te ako:

1) ne ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ne ostvari mjesečni primitak, odnosno dohodak od druge samostalne djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak, a koji je veći od najniže mjesečne osnovice na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima,

2) nema registrirano trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno nema više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,

3) nema registrirani obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,

4) nije osigurana kao poljoprivrednik po propisima o mirovinskom osiguranju,

5) nije zaposlena prema posebnim propisima,

6) nije korisnik mirovine, osim korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu na temelju profesionalne nesposobnosti za rad,

7) ne ispunjava uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu,

8) nije redovni učenik ili student.

Članak 17.

(1) Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji, ako ta osoba:

1) zasnuje radni odnos,

2) ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ostvari mjesečni primitak, odnosno dohodak od druge samostalne djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak, a koji je veći od najniže mjesečne osnovice na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima,

3) obavlja posao bez potvrde, ugovora, odnosno rješenja na temelju kojeg radi,

4) registrira trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno stekne više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,

5) registrira obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,

6) postane poljoprivredni osiguranik po propisima o mirovinskom osiguranju,

7) zaposli se prema posebnim propisima,

8) ispuni uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu, odnosno ostvari obiteljsku mirovinu ili ostvari invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad,

9) ima utvrđenu opću nesposobnost za rad,

10) obavlja volonterski rad prema propisima o radu,

11) ostvari prava na roditeljsku, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada po posebnom propisu,

12) postane redovni učenik ili student,

13) nastupi na dragovoljno služenje vojnog roka,

14) bude pritvorena,

15) nastupi na izdržavanje kazne zatvora,

16) navrší 65 godina života,

17) bude uključena u program obrazovanja od strane Zavoda do isteka toga programa,

18) odbije se uključiti u obrazovanje ili bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi obrazovanje koje je sukladno njezinim procijenjenim psihofizičkim mogućnostima organizirao i troškove snosi Zavod u cilju povećanja njene mogućnosti zapošljavanja,

19) se ne javi Zavodu u dva uzastopna mjeseca, a ne obavijesti Zavod o opravdanim razlozima nejavljanja,

20) ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad u skladu sa člankom 11. ovoga Zakona,

21) se odjavi s evidencije.

(2) Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji ako ta osoba ne prihvati ponuđena zaposlenja u okviru stečene stručne spreme i radnog iskustva do utvrđivanja profesionalnog plana iz članka 21. ovoga Zakona, a nakon toga ponuđena zaposlenja iz utvrđenog profesionalnog plana ili ako svojim postupanjem uzrokuje odbijanje zaposlenja od strane poslodavca:

1) u mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta prema članku 12. ovoga Zakona,

2) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta udaljenom do 50 km pod uvjetom da poslodavac snosi troškove putovanja sredstvima javnog prijevoza ili organizira prijevoz na posao i s posla,

3) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta bez obzira na udaljenost pod uvjetom da je osiguran odgovarajući smještaj, osim ako odbije zaposlenje iz razloga što poslodavac redovno ne ispunjava obveze prema radnicima.

(3) Odredbe stavka 2. točke 2. i 3. ovoga članka ne odnose se na trudnicu, jednog od roditelja s djetetom do 8 godine života, jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju prema posebnom propisu ako je drugi roditelj zaposlen, jednog od roditelja s troje i više malodobne djece ako je drugi roditelj zaposlen, roditelja koji samostalno skrbi o djetetu do 15 godine života, osim ako dađe pisanu izjavu da prihvaća posao.

(4) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka Zavod će nezaposlenu osobu koja se vodi u evidenciji Zavoda duže od 12 mjeseci, prestati voditi kao nezaposlenu ako ta osoba ne prihvati ponuđeno zaposlenje koje odgovara njezinim procijenjenim psihofizičkim sposobnostima.

(5) Ministar nadležan za rad pravilnikom će propisati što se smatra odgovarajućim smještajem u smislu stavka 2. točke 3. ovoga članka.

Članak 42.

(1) Novčana naknada za prvih 90 dana korištenja iznosi 70%, a za preostalo vrijeme korištenja 50% od osnovice utvrđene prema odredbama članka 41. ovoga Zakona

(2) Osobama kojima je novčana naknada utvrđena sve do zaposlenja, odnosno nastupanja okolnosti iz članka 48. ovoga Zakona utvrđuje se visina novčane naknade za prvih 12 mjeseci korištenja prema stavku 1. ovoga članka, a za preostalo vrijeme korištenja u visini 40% od osnovice utvrđene prema odredbama članka 41. ovoga Zakona.

(3) Pravo na razliku do utvrđene visine novčane naknade iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima nezaposlena osoba koja je stekla pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad, kao i osoba koja je ostvarila naknadu po posebnom propisu u iznosu nižem od utvrđene novčane naknade.

(4) Utvrđena novčana naknada ostvaruje se u utvrđenoj visini za cijelo razdoblje trajanja prava.

Članak 43.

(1) Najviši iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 50% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

(2) Osobama iz članka 42. stavka 2. ovoga Zakona najviši iznos novčane naknade nakon 12 mjeseci korištenja ne može biti viši od 40% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Članak 44.

(1) Novčana naknada pripada nezaposlenoj osobi u trajanju od:

- 1) 90 dana ako je provela na radu od 9 mjeseci do 2 godine,
- 2) 120 dana ako je provela na radu više od 2 godine,
- 3) 150 dana ako je provela na radu više od 3 godine,
- 4) 180 dana ako je provela na radu više od 4 godine,
- 5) 210 dana ako je provela na radu više od 5 godina,
- 6) 240 dana ako je provela na radu više od 6 godina,
- 7) 270 dana ako je provela na radu više od 7 godina,
- 8) 300 dana ako je provela na radu više od 8 godina,
- 9) 330 dana ako je provela na radu više od 9 godina,
- 10) 360 dana ako je provela na radu više od 10 godina,
- 11) 390 dana ako je provela na radu više od 15 godina,
- 12) 420 dana ako je provela na radu više od 20 godina,
- 13) 450 dana ako je provela na radu više od 25 godina.

(2) Nezaposlena osoba koja je provela na radu više od 32 godine ima pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja, odnosno nastupanja okolnosti iz članka 48. ovoga Zakona.

(3) Za utvrđivanje trajanja prava na novčanu naknadu iz stavka 1. i 2. ovoga članka u vrijeme provedeno na radu uračunava se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj i vrijeme koje je radnik proveo na bolovanju, odnosno roditeljnom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa, odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju.

Članak 45.

(1) Nezaposlenoj osobi koja ima pravo na novčanu naknadu može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu ovisno o utvrđenom trajanju prava na naknadu prema članku 44. stavku 1. ovoga Zakona, radi zapošljavanja, samozapošljavanja i volontiranja prema propisima o radu.

(2) Iznimno od odredba stavka 1. ovoga članka nezaposlenoj osobi kojoj je trajanje prava na novčanu naknadu utvrđeno prema članku 44. stavku 2. ovog Zakona može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu za razdoblje koje ne može biti duže od 2 godine od dana kada je podnesen zahtjev za isplatu novčane naknade u jednokratnom iznosu.

(3) Nezaposlena osoba, kojoj je jednokratno isplaćena novčana naknada, ne može se prijaviti Zavodu prije proteka vremena za koje je primila jednokratnu isplatu.

(4) Nezaposlena osoba, kojoj je novčana naknada isplaćena na način iz stavka 1. ovoga članka, može ponovno steći pravo na novčanu naknadu ako ispuni uvjet iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Za utvrđivanje trajanja prava na novčanu naknadu iz odredbe stavka 4. ovoga članka uračunava se u vrijeme provedeno na radu vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj i vrijeme koje je radnik proveo na bolovanju, odnosno roditeljnom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa, odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju ostvarenog nakon proteka vremena za koje je nezaposlena osoba primila jednokratnu isplatu.

(6) Uvjete i način isplate naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Članak 47.

(1) Isplaćivanje novčane naknade obustavlja se korisniku:

1) za onoliko mjeseci koliko iznosi kvocijent koji se dobije dijeljenjem ukupno ostvarenog primitka, odnosno dohotka s najnižom mjesečnom osnovicom na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnom propisu

2) ako se ne javi Zavodu jedanput mjesečno,

3) za vrijeme trajanja obrazovanja na koji ga uputi Zavod,

4) za vrijeme dragovoljnog služenja vojnog roka,

5) u tijeku izdržavanja kazne zatvora do 3 mjeseca,

6) za vrijeme pritvora,

7) za vrijeme volonterskog rada prema propisima o radu,

8) za vrijeme ostvarivanja prava na roditeljnu, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada po posebnom propisu.

(2) Korisniku novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka nastavlja se isplaćivanje novčane naknade za ostatak razdoblja do kojeg je priznato pravo na ovu naknadu pod uvjetom da se prijavi Zavodu u roku od 30 dana po prestanku okolnosti koja je dovela do obustave.

Članak 48.

- (1) Pravo na novčanu naknadu prestaje nezaposlenoj osobi ako:
- 1) zasnuje radni odnos,
  - 2) istekne razdoblje za koje je imala pravo na novčanu naknadu,
  - 3) obavlja posao bez potvrde, ugovora, odnosno rješenja na temelju kojeg radi,
  - 4) registrira trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu ili stekne više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,
  - 5) registrira obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,
  - 6) postane poljoprivredni osiguranik po propisima o mirovinskom osiguranju,
  - 7) se zaposli prema posebnim propisima,
  - 8) ispuni uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu, odnosno ostvari obiteljsku mirovinu, invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad ili ostvari invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad u iznosu višem od utvrđene novčane naknade,
  - 9) ima utvrđenu opću nesposobnost za rad,
  - 10) ostvari naknadu po posebnim propisima u iznosu višem od utvrđene novčane naknade,
  - 11) nastupi na izdržavanje kazne zatvora duže od 3 mjeseca,
  - 12) navrší 65 godina života,
  - 13) odbije se uključiti u obrazovanje ili bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi obrazovanje koje je sukladno njezinim procijenjenim psihofizičkim mogućnostima organizirao i troškove snosi Zavod u cilju povećanja njene mogućnosti zapošljavanja,
  - 14) ne javi Zavodu u dva uzastopna mjeseca, a ne obavijesti Zavod o opravdanim razlozima nejavljanja,
  - 15) ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad u skladu sa člankom 11. ovoga Zakona,
  - 16) odjavi se s evidencije.
- (2) Pravo na novčanu naknadu prestaje i nezaposlenoj osobi ako ta osoba ne prihvati ponuđena zaposlenja u okviru stečene stručne spreme i radnog iskustva do utvrđivanja profesionalnog plana iz članka 21. ovoga Zakona, a nakon toga ponuđena zaposlenja iz utvrđenog profesionalnog plana ili ako svojim postupanjem uzrokuje odbijanje zaposlenja od strane poslodavca:
- 1) u mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta prema članku 12. ovoga Zakona,
  - 2) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta udaljenom do 50 km pod uvjetom da poslodavac snosi troškove putovanja sredstvima javnog prijevoza ili sam organizira prijevoz na posao i s posla,
  - 3) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta bez obzira na udaljenost pod uvjetom da je osiguran odgovarajući smještaj, osim ako odbije zaposlenje iz razloga što poslodavac redovno ne ispunjava obveze prema radnicima.
- (3) Izuzetno odredba stavka 2. točke 2. i 3. ovoga članka ne odnose se na trudnicu, jednog od roditelja s djetetom do 8 godine života, jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju po posebnom propisu ako je drugi roditelj zaposlen, jednog od roditelja s troje i više malodobne djece ako je drugi roditelj zaposlen, roditelja koji samostalno skrbi o djetetu do 15 godine života, osim ako dađe pisanu izjavu da prihvaća posao.
- (4) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka pravo na novčanu naknadu prestaje i nezaposlenoj osobi koja se vodi u evidenciji Zavoda duže od 12 mjeseci, ako ta osoba ne prihvati ponuđeno zaposlenje koje odgovara njezinim procijenjenim psihofizičkim sposobnostima.